

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת וילך תשפ"ג
שבת תשובה

גיליון 131

א לעבטיגער שפּת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

אַלְכָה וְאַשׁוּבָה אֶל אִישֵׁי הָרְאשׁוֹן

פְּנִינֵי פְּרָשָׁה

"וילך משה וידבר" (לא א)

וילך בגימטריא **שבעים** (עם האותיות והכולל), ובדברי רש"י עה"פ (דברים א ה): **באר את התורה. דבישבעים לשון פירשה להם משה את התורה, וזהו: 'וילך משה וידבר', דדיבר להם את התורה בשבעים לשון.**

"לא אוכל עוד לצאת ולבא" (לא ב)

ע"פ המובא ב**ליקוטי מוהר"ן** (תורה ז תנינא): **דהצדיק מאיר לגבוהים במעלה שאינם יודעים עדיין מידיעתו יתברך, בבחינת: מה חמית ומה פשפשת. ולהיפך, לאלו המונחים במדרגות נמוכות, בתוך הארץ ממש, מראה להם שעדיין השם עמם, ואצלם קרוב להם.** וזהו **'לצאת ולבא'** בעבודתו של משה רבינו, בענין זה של **'רצוא ושוב'** בהתקרבות בניי לאביהם שבשמים.

ובדברי רש"י: לא שתש כוחו, אלא דניתנה הרשות ליהושע. וכמובא שם בהמשך תורה זו (בלקוי"מ), **דחלוקתיהם של הצדיקים הם המשכינותם, שישארו תמיד בזה העולם, ע"י בן או תלמיד.**

"חזקו ואמצו אל תראו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלקיך ההלך עמך לא ירפך ולא יעזבך" (דברים יא יג) יש לדייק, דבציוויו של משה ליבני ישראל' הקדים את ה'**אל תיראו ואל תערצו** לפני: **'כי ה' אלוקיך הוא ההלך עמך.** ובציוויו ליהושע הקדים את: **'ה' הוא ההלך לפניך לא ירפך,** ולאחר מכן: **'לא תיראו ולא תחת'.**

ואפ"ל, ד**ביהושע** לפי רום מדרגתו, דהיה תלמידו של משה הקדים **'אהבה ליראה'** – **ד'ה' עמך.** ולבני ישראל הקדים מידת ה'**יראה'** למידת ה'**אהבה'**, - **'אל תיראו'** דהא בעבודת בני ישראל יש להקדים את היראה, וכמובא.

"לא אוכל עוד לצאת ולבא" (לא ב)

אפשר להסמיכו לדברי הכתוב (במדבר כז יז): **שמשה רבינו ביקש מאת ה' שיפקוד איש על העדה: 'אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניהם',** ובכאן שאמר **'לא אוכל לצאת ולבא'** הוסמך יהושע שנתברך בתפילת משה שיוציא ויביא.

"בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" (לא ב)

בדבריהם (ברכות יח.): **'צדיקים במיתתם קרוים חיים,** ואפשר לרמוז זאת בדברי משה ביומו האחרון בתבינתו שמדבר על הסתלקותו בסוף ימיו. **ויאמר אלהם משה בן מאה ועשרים שנה אנכי היום'** (עם התיבות) בגימטריא: **'צדיקים במיתתם שקרויים חיים'** (עם האותיות התבות והכולל). ויעוין **במדרש תנחומא** (בפרשייתנו) על הפסוק: **'הן קרבו ימיה למות'** שהצדיקים קיימים לעד ובמיתתם קרויין חיים.

הכיפורים. ימים שאנו מסוגלים ויכולים לחזור למקור, לאבינו שבשמים. ימים שה'רועה' קורא לצאן מרעייתו שתענו בדרך – וברוב חיבתם קורא להם. זו מהותו של ימים אלו – שסגולתם החל - מיום ההמלכה, ראש השנה, היום הבראשיתי - בו הכול התחיל, בבריאת אדם הראשון, יום שבו הכול חוזר להתחלה, לשרוש.

'היום הרת עולם', זמן של לידה והתחדשות, בו מתעוררת יכולתו של נבא להתחדש כביום בריאתו.

כקורי עכביש יידמו

וגם אם זה נראה, כמטלה קשה שיבה זו, אינה היא אלא תענועי עיניים, דמיון המעכבנו לתשובה:

היה פעם מלך, שהטמין אוצר גדול, ובכדי שלא כל מי שלבו חפץ בוא ויטלו, הקיפו בחומות הנראים לעיניים גבוהות ובצורות, שאין יכולים לבקעם. אך כל אלו היו רק למראית עין, כקורי עכביש היו חזקים וגבורתם. רבים היו אשר התקרבו לאלו החומות וכשהיה קשה לשברם, נסוגו אחורנית מהשגת האוצר. והיו אף שכבר שברו חומה אחת, אך כשבאו לשנייה וראו חוזקה, הפסיקו מניסיונם. ובאותו דרך היו כאלו שכבר הבקיעו כמה חומות – אולם לבסוף נבהלו מאימתם. עד שבא בן המלך, וטען בתוקף: יודע אני שכל החומות הם רק באחיזת עיניים, באמת אין שום חומה, וכך עבר מחומה לחומה - עד שהגיע לאוצר המיוחל.

משל זה שהמשילו ה'בעל שם טוב', מובא בליקוטי מוהר"ן (תורה מו ב), ורבינו נותן את דברו על כך:

'ומזה יבין המשכיל - הנמשל מאליו, על כל המניעות וההסתות ופיתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר של יראת שמים, שבאמת אינם כלום. והעיקר - לב חזק ואמץ, ואז אין לו שום מניעה... כולם בטלים ומבוטלים, למי שלבו חזק ואמץ להשם יתברך.

וגם אפילו גבורה של הגיבורים, הוא רק מחוץ ואומץ הלב, שיש לו לב חזק ביותר, לרוץ בקשרי המלחמה, כמובא בספרים'. **כעת שחתירת התשובה פתוחה, כמובא בדברי חכמינו, ועבודתנו הוא - לבל יהיה לנו חלישות ורפיון רוח, עלה נעלה כי יכולנו לה. התשובה בידינו, הבה ונחזור לכור מחצבתנו אנו. לשרשינו האמתית, 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם'.**

...ושוב זה קורה. שנת תשפ"ג פסעה את אחרוני פסיעותיה. נתקרבה אל דמדומיה, אל סיומה.

עייפות נפש ותשישות, מי יותר ומי פחות – ניגשים אנו לחתימת השנה. שכבות של אבק יום-יום מכסים את השגרה, נושאים עמנו את אמתחת המעברים הגדושים בימי עליות וימי מורדות. בשעות התחזקות, ושעות של רפיון ידיים, שקיעה ואפוריות בדמדומי הזמן החולף.

כאותו בן המלך שנאבד ביער

אך מרחוק מפציע קול התשובה של ימי הרחמים והסליחות. והנפש – מתנערת, נרעדת, מתעשתת, נזכרת מי היא, מהיכן הגיעה ולאן פניה מועדות.

כאותו בן מלך שנאבד ביער מקטנותו, וצלילי ניגון קדומים מפלחים את עולמו ומעוררים זכרונו, מפילים את מסך הטשטוש והערפל ומוזכרים לו את ארמון המלכות, את כתר המלך ושרביט הזהב. מעוררים בו כמיהה לשוב אל אביו, בית נערותו... כאותו בן מלך, מתעורר בנו שוב הרצון, לחדש ימינו כקדם, לשוב לחיק אבינו מלכנו, לעשות מטעמים לאבינו כאשר היינו באמנה עמו. הנשמה שבה ומייחלת: **'אלכה ואשובה אל אישי הראשון'.**

לחזור אל המקום הישן האהוב, והמוכר

לעיתים, נדמה לנו כי לשוב בתשובה זו מלאכה קשה ומפרכת, לפחות כמו טיפוס על הר גבוה ובלתי מושג, או חציית ימים ונהרות.

דומה בעינינו, כי כדי להשיל מעלינו את קליפות הזוהמה שעטינו על עצמנו בעוונותינו הרבים במהלך השנה החולפת – עלינו להיוולד מחדש, או לכל הפחות לשבר חומות גבוהות ובצורות בשמים.

אך התורה הקדושה העוסקת במצוות התשובה קוראת אלינו אחרת: **"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך, ולא רחוקה היא. לא בשמים היא ולא מעבר לים, כי קרוב אליך הדבר מאד"** (דברים ל א).

וכך הוא בדברי המדרש (שוחר טוב סה): **שערי תשובה אינן נעלם לעולם... מה הים הזה אינו נעלם לעולם, אלא כל מי שהוא מבקש לרחוץ בו בכל שעה שירצה, כך התשובה בכל שעה שאדם רוצה לעשות תשובה עושה, והקב"ה מקבלה'.**

ומפני מה מצוות התשובה כה קרובה אל לבנו, כה מסורה בידינו: משום שהיא איננה מבקשת מאתנו להיות משהו שאנחנו לא, אלא קוראת לנו לפתוח את הלב, וילהיזכר מי אנו. **'לחזור' אל המקום ההוא, הישן, 'האהוב והמוכר'.**

'תשובה': מלשון 'שיבה' וחזרה: לשוב אל חיינו האמתיים, אל הטוב העצום הגנוז בנו, שלמרב הצער שכתנו בכלל שהוא קיים בתוכנו: "דע כי תשובה היא לשוב את הדבר למקום שניטל משם, והוא בחינת זרקא המבוא בזוה"ק, 'דאזריקת לאתר דאתנטילת מתמך" (ליקוטי מוהר"ן תורה לה).

נטה אוזן לקול הרועה לצאנו שתענו בדרך

אור מתוק זה – לחזור לשרשינו, הוא המנשב בינות לימים אלו, וכדרשת חכמינו (ראש השנה יח). על הפסוק (ישעיה נה-ו): **'דרשו ה' בהמצאו בהיותו קרוב' - אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום**

שירת הפרשה

קול התשובה מְהַדְהֶדֶת בְּרַעְדָּה
הַתְּנַעֲרִי מִתְּרַדְמַת הַשְּׁגָרָה וְהַנְּשִׁיגָה.

אַלְכָה וְאַשׁוּבָה לְאִישֵׁי הָרְאשׁוֹן כְּמִבְּקִירָה
אֲדַבֵּק מִחֲדָשׁ לְטִהַרְתִּי הַנְּשִׁמָּה וְזִפְתָּהּ.

לֹא בְשָׁמַיִם הִיא וְלֹא רְחוֹקָה הִיא הַתְּשׁוּבָה
כְּעֵת וְעֶשְׂרֵי – וְהִקְמִים קָמִים לְתַקְוָהּ.

הַיּוֹם וְלֹא מָחָר זֹעֶקֶת הַקְּרִיאָה בְּעֶצְמָתָהּ
פְּתַח לִי פְתַח כְּמַחַט – וְאוֹצִיאָךְ מִבּוֹר הַשְּׁבִיָּה.

הַמִּשְׁךְ פְּנִינֵי פְּרָשָׁה

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו זצ"ע

"למען ישמעו" (דברים לא יב)

למה הוא בא לתפילת נעילה?!

היה זה יהודי חסידי זקן ונשוא פנים שבכל שנה בתפילת 'נעילה' שביום הכיפורים, היה בא לבית הכנסת הגדול דחסידי ברסלב בירושלים ה"שול" לתפילה מרוממת זו. וכה היה סיפורו: למעשה, הייתי משתוקק להתפלל כאן כל התפילות - ולו על מנת לשמוע את הבעל תפילה שלכם, רק שאינני יכול. לכל הפחות אני מטריח עצמי לשמוע חזן כשר בנעילה. בהוסיפו: הבעל תפילה רבי לוי יצחק בנדר הוא בעל שפלות אמת. ומהיכן יודע אני? אחרי המלחמה שהייתי עמו יחד במחנה העקורים, במקום שהו אודים מוצלים מאש, וביניהם גם כמה תלמידי חכמים גדולים וצדיקים.

לקראת שבועות התארגנה קבוצה למניין, מחזורים לא היו. את תפילת היום שיחזרו הציבור יחד. אולם אחרי שחריי, השתוקקו לילה, לילך 'אקדמות'. מספר פעמים הכריזו ושאלו האם נמצא מאן דהו שיועד 'אקדמות' בעל פה - ואין קול ואין עונה. כיון שהגיעו לתפילת המוסף, התרומם לפתע אברך צעיר ממקומו, נעמד בצד בעיניים עצומות והחל לומר על פה 'אקדמות' בנעימה בקול צלול וברהיטות מופלאה. היה זה הבעל תפילה שלכם רבי לוי יצחק. 'אקדמות', איני יודע מהיכן ידע על פה. אולם ענווה שכזו, להמתין בצד ולאצור ברוחו שלא להפגין את בקיאותו, ורק כשראה שאין איש שיאמרו נעמד והתחיל לאמרו - זוהי איפה גדלותו...

"למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה'" (דברים לא יב)

עבודתו בקודש של רבי אברהם ב"ר נחמן

כה סיפר החסיד רבי משה טשנסטחובר תלמידו של הארי גברא רבא הרה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן, כפי ששמע מר' זאב, שנלווה לרבי אברהם פעמים רבות בהליכתו לציון הקודש בחצות הלילה. "בנערותו היה מנהגו בכל חתוקי לילה, לילך לקבוע אפילו בחורף בקור הגדול כשהמקווה היה קר מאוד, ואף על פי כן לא נמנע מזה. והיה לו זריזות גדול מאוד מאוד. ואחר כך הלך לציון הקודש, והיה שם כל הלילה עד הבוקר, והתפלל שם בהתעוררות ובהתלהבות גדול מאוד". בעמדו במקום הקודש - הציון הקדוש, היה לבו כלה מגעועים עד כי היו עיניו דמעה, ונעשים כשתי מעיינות. "וגם סיפר לי ר' זאב, שכמה פעמים אמר לו רבי אברהם ז"ל שילך לביתו תיכף כשכב על הציון הק' בחצות, כי נתלהבו לבו לדבר דיבורים לפני השי"ת ולא היה רוצה שישמע מה שהוא מתפלל".

"ולמדה את בני ישראל" (דברים לא יט)

הכל היה כדאי!

שמע פעם החסיד רבי מרדכי באבריניצער, שבעיר 'קייב' נמצאים כמה בחורים אשר צריכים חיזוק מיוחד, ואפשר לדבר על לבם להתקרב שוב להשם יתברך. לא הררה ר' מרדכי הרבה, ארו חפציו ושם את פעמיו לעבר העיר, ושבת עמם יחד את השבת. הייתה לו שבת קשה מאוד, שכן לא היה לו מה לאכול רק לחם שחור, ללא לחם משנה, ללא דגים, ועוד ומאכלי שבת קודש. זאת ועוד, בין אלו הבחורים, היה אחד שלצער הרב, לא היה שומר תורה ומצוות, ובכל עת אכילתם ודיבוריו של רבי מרדכי, שרק שריקות לעצמו כדי להפריע לו בדבוריו הנלהבים.

חשב רבי מרדכי לנפשו באמרו: אלו ידעו בני איזה שבת יש לי פה ב'קייב', לא היו נותנים לי כלל לנסוע, והיו מונעים זאת ממני בכל כוחם, כי הוא היה בעל הבית חשוב ועשיר, ובעל יכולת, ומעולם לא שבת שבת כזו.

אולם הוא התעודד מכך, שכמה מאלו הבחורים התקרבו ושבו לדרך התורה והמצוות, ולקראת הקיבוץ ב'ראש-השנה', באומאן, הביא עמו כמה בחורים מבין אלו ששהו עמו בשבת זה, כששאב מכך מלוא חופנים שמחה ונחת, עד שהתבטא ואמר: "הכל היה כדאי".

"והיה כי תמצאן את רעות רבות וצרות - וענתה השירה הזאת" (דברים לא כא)

החל לזמר מקול צהלה

היה זה הפריץ ממוחו 'קביליטיש' שבאוקראינה, שרחש חביבות מיוחדת לחסיד אשר היה משמח לבב אנשים, ואיתן באמונתו, הלא הוא: רבי אהרן קביליטשער, (חמיו של רבי לוי יצחק בנדר, רבי הירש לייב ליפל, ועוד), וכחוקרה לכך, נתן לו במתנה: 'פרה איטלקית' ששפעה הרבה חלב, והיה זה מק, הרחבה גדולה לפרנסת בני ביתו, עקב דחקו הרב.

והיה זה, כשחזר ביום בהיר אחד לביתו, יצאו לקראתו משפחתו בזעקות שבר ותוגה, תוך כדי שסיפרו לו: שהפרה הסתבכה באפסר, ולא יכלה להשתחרר עד שנחנקה למיתה.

כשמוע זאת ר' אהרן, החל לזמר מקול צהלה, באמרו: "מן השמים החליפו אותה, במקום אחד מבני הבית"! וכל זאת כמה פעמים, בשמחה רבה...

'חזקו ואמצו... כי ה' אלוהיך ההולך עמך לא ירפך ולא יעבד' (לא ו)
יש לדייק; להתחיל בלשון 'רבים', ומסיים בלשון 'יחיד', דנוכל ללמוד מכך שדברי החיזוק: 'כי ה' אלוהיך עמך' הוא לכל יחיד ויחיד. וכדרשת חז"ל על הפסוק (שמות כ"ה, ח). 'ושכנתי בתוכם' - 'בתוך כל אחד ואחד'.
ולאור שיחתו של רבינו, באמרו: "גַאט איז מיט דיר, ביאי דיר, לַעֲבֹד דיר". ה' אתך, אצלך, לידך".

"הן קרבו ימיך למות" (לא יד)
אפ"ל בהדגשו של 'היום', ע"ד הכתוב באברהם: 'ואברהם זקן בא בימים' הדגיע עם כל ימיו, לכך הדגיש בכאן 'ימיך'.
ובדברי האר"י (ספר הליקוטים בראשית כז) על ימי האדם: ידוע כי הימים הם נבראים ויש בהם ממש, והם כמו מלאכים ויותר עליונים וחשובים מהם, כמו שאומר הכתוב (תהלים קלט): 'ימים יוצרו'. וכן (בראשית מז) 'ויקרבו ימי ישראל'. - 'ויקרבו ימי דוד' (מלכים ב).

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת" (לא יט)
בדברי המגלה העמוקות' מקשר מצוה אחרונה זו של 'כתיבת ספר תורה ולרבות בתורה', למצוה הראשונה בתורה של: 'פרו ורבו'.
ואפ"ל ע"פ המובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (ז ב) עה"פ: 'לא תוהו בראה לשבת יצרה' שצריכים ליישב את העולם, שיהיה מיושב מבני דעה שיוצרים את ה'. ולפי דבריו אלו, מקושרים ב' מצוות אלו כחד. ההתכלית של 'פרו ורבו' הוא עבור 'התורה'.

'ולמדו ליראה את ה' אלוהיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה' (א יג)
בכאן נראה החיבור בין 'לימוד התורה' ל'ארץ ישראל'. ובדבריהם (קידושין מט:): 'י קבין חכמה ירדו לעולם ט' נטלה ארץ ישראל', וכן הוא במדרש (ב"ר טז): 'זוהב הארץ היא טוב מלמד שאין תורה ותורת ארץ ישראל, ולא חכמה כחמת ארץ ישראל'.

"כי אין אלוהי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (לא יז)
מחוסר אמונה באים אלו הצרות. בישיחות הר"ן: 'מי שיש לו אמונה חיינו חיים'. וזהו: 'אין א-להי' בגימטריא 'אמונה' (עם האותיות) דחסר לו באמונה.

'והיה כי תמצאן את רעות רבות וצרות וענתה השירה הזאת לפני לעד כי לא תשכח מפי זרעו' (לא כב)

בתוך הצרות והרעות - יתן השירה את הכוח, דבכוח נמתקים הדינים והצרות (ליקוטי מוהר"ן ט). ויעוין בספר 'מגיד דבריו ליעקב' - להרה"ק המגיד ממעזריטש (ליקוטי אמרים תתק"ק) דהדינים נקראים 'ליל', כמו 'נער' דרומו על דינים, ולא 'נערה', כידוע. וזה שאמר דוד: 'חצות לילה אקום להודות לך', דע"י ההודאות, שירות ותשבחות הייתי ממשך החסידים ונמתקים הדינים. ונעשה 'מיליל' - 'לילה'.

כן אפ"ל ע"ד המובא בדבריהם (מגילה לב.): על מעלת הלימוד בנעימה ונגינה. וכבר ידוע מעלתה לבל ישכחו את הלימוד, ובייחוד עם תשב"ר, וזהו: 'וענתה השירה הזאת לפני לעד' דבזכות ה'לימוד בשירה', יתקיים - 'כי לא תישכח מפי זרעו'.
כן אפשר לומר ע"פ המובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה רפ, ב) על הפסוק "אזמרה לאלוקי בעודי", שעי"י שהאדם מוצא בעצמו נקודות טובות הם בחינת זמירות וניגונים.

והן ידוע מעלת עבודה זו של הנקודות טובות שבכך נקשרים תמיד עם השי"ת. וזהו ענין של "שירה" עם "כי לא תישכח".

זְרִית רְאֵה <<

טהורים ונקיים אנו. -הבה נשמור על זכות ונקיות זו! כי על ידי התשובה הוא: כקטן שנוכד בהינתן אני היום ילדתיך. (ליקוטי הלכות)

מן הקצור הוא לשיקו הנזרים | מתגברים !!!

לְדַם יְקָרִים ! אָנוּ נִמְצָאִים בְּיָמֵינוּ שֶׁל תְּשׁוּבָה, יָמֵינוּ שֶׁאָנוּ מִתְנַקְּמִים מִכָּל הַדְּבָרִים הָלֵא טוֹבִים, מִתְחַרְטִים עַל הַלֵּל וְחוֹזְרִים בְּתְשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנָי אֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים.

פְּעֻתָּה, שֶׁאָנוּ נְקִיִּים - נִתְגַּבֵּר עַל הַיָּצֵר הָרַע - וְלֹא נִתֵּן לוֹ לְהִכְשִׁילָנוּ וְלְהַקְטִימָנוּ חֲלִילָה.

וְכֵן לְמָדְנוּ בַּנְּמָרָא (תְּמִיד לֵב): אֶלְפִסְנָדְר מוֹקִדוֹן שָׁאַל אֶת זְקֵנֵי הַגְּבַע עָשָׂר שָׁאוֹלוֹת, וְאַחַת מִקֵּן הָיִיתָה: מַה יַעֲשֶׂה הָאָדָם וְיִחְיֶה? וְהִשִּׁיבוּ לוֹ יָמִית אֶת עַצְמוֹ ! וְהֵרֵאשׁוּנוֹם מִפְּרָשִׁים: שִׁיתְגַּבֵּר עַל הַיָּצֵר הָרַע בְּכָל כּוּחוֹ, וְיִקְנֶם אֶת הַפְּסוּק "בְּכָל נַפְשְׁךָ", וְכָךְ יִזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיָּצֵר. אַכֵּן פֻּן, זֹאת אָנוּ צְרִיכִים לְדַעַת - שֶׁהַיָּצֵר הָרַע הוּא אוֹיְבֵנוּ, וְכַדְבָּרִי הַלְכִימוֹ - שֶׁהוּא בָּא לְמַטָּה וּמְפַתֵּה אוֹתָנוּ, וְאַחֲרָי כֵּן הוּא עוֹלֶה לְמַעְלָה וּמְקַטְרֵג עֲלֵינוּ. וְאַנְחָנוּ צְרִיכִים לְהִיטֵף גִּבּוֹרִים, בְּמִסְרִיטוֹת גְּדוֹלָה לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו, לְהִמִּית עַצְמָנוּ - פְּשָׁנְדֵעַ שֶׁהוּא שׂוֹאֵנָנוּ זֶה יוֹתֵר קָל לְהִתְגַּבֵּר. יֵשׁ לָנוּ אֶת הַכּוּחוֹת לְכַךְ, וְכִמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּתַחֲלִיל "לִיקוּטֵי מוהר"ן": שְׁבַל נָהִיָּה פְּפִיל הַגְּדוֹל שְׁאֶפִילוֹ פְּשָׁעָקֵר קֶטָן עוֹמֵד עַל חוֹטְמוֹ אֵינוֹ בּוֹעֵט בּוֹ כִּי הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִכּוּחוֹ.

אֶ כְּמָה טוֹב לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיָּצֵר וְלְהִשָּׂאֵר נְקִיִּים. בְּמַעַט מִסְרִיטוֹת וְהִקְרָבָה - נִצְלִיחַ בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם !